11 NOVEMBER – HERDENKING WAPENSTILSTAND

Heel toevallig dat in dit tweedelig artikel beide soldaten hun voornaam Richard is. Maar ook beiden vielen heel toevallig rond Passendale.

Een Belgisch slachtoffers tijdens de Slag om Passendale

Op 10 november is het juist 110 jaar geleden dat de Canadese troepen Passendale innamen. Dit gebeuren wordt elk jaar herdacht met een fakkeltocht vanaf het Canadese Crest Farm Memorial naar de kerk van Passendale.

Deze Slag om Passendale vond plaats van 31 juli tot 10 november 1917 en had als bedoeling de Duitse linies te doorbreken om op te rukken naar de Vlaamse kusthavens van Oostende en Zeebrugge.

Helaas slaagde ze daar niet in daar zware artilleriebeschietingen het afwateringssysteem volledig vernietigde. Het landschat veranderde het slagveld in een verstikkende modderlandschap. In het geheel van deze slag vielen naar schatting 450.000 tot 500.000 slachtoffers.

Het veroverde gebied viel in het voorjaar van 1918 tijdens het Duitse Lente-offensief in enkele dagen tijd terug in Duitse handen.

RICHARD VERHAEGHE is de enige gekende Belg die er sneuvelde en op Tyne Cot Cemetery is begraven.

Hij werdt geboren in Zerkegem (bij Oostende) en groeide op in West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk. Hij emigreert in 1912 naar Saskatoon (Canada) waar hij trambestuurder wordt, trouwde en vader werdt van 2 kinderen.

In augustus 1915 gaat Richard vrijwillig in dienst bij het Canadees leger en krijgt een opleiding als brancardier bij de 9de Canadian Mounted Rifles (9CMR). Begin 1916 wordt hij overgeplaatst naar de (tot infanterie) omgevormde 5CMR en krijgt zijn vuurdoop in februari 1916 in de frontlijn bij Mesen.

In juni 1916 neemt hij deel aan de slag bij Mont Sorrel (Ieperboog) waar hij gewond raakt aan het hoofd. Hij hersteld vrij vlot van zijn verwonding en neemt in sept/okt 1916 deel aan de slag van Courcelette (Somme). Zijn moedig optreden en het riskeren van zijn eigen leven (het verzorgen van zijn gewonde makkers in een open veld en die mannen in de eigen loopgraven in veiligheid brengen, dit terwijl ze zwaar beschoten worden) levert Richard de Military Medal op.

Na de gevechten aan de Somme neemt de 5de CMR nog deel aan o.a. de slag bij Vimy (F) (april 1917) en de ‘vergeten’ slag bij Hill 70 (F) (aug 1917).

Midden oktober 1917 worden de Canadezen ingezet in de slag bij Passendale. Richard sneuvelt op 30 oktober of in de vroege ochtend van 31 oktober en wordt ter plaatse begraven. In 1920 wordt Richards lichaam overgebracht naar Tyne Cot Cemetery en dat maakt hem de enige (gekende) Belg op de grootste en misschien wel meest bezochte militaire begraafplaats in België.

Op de bijgevoegde foto's zie je Richards medailles op zijn grafsteen. (vlnr) British War Medal, Allied Victory Medal, Militairy Medal and Memorial Cross.

Op de zw/w foto herken je rechts Richard zittend op de stoel

****

Ettelgem, vóór den grooten oorlog.

Een jonge man, getalenteerd, hij had al enkele gedichten geschreven, kon, of mocht van thuis uit ook zijn muzikale kunnen uitwerken. Hij schafte een trekzak of accordeon aan bij accordeonbouwer Callewaert uit Lichtervelde.

Helaas, 1914, de oorlog stak daar een stokje voor.

RICHARD CALLEMEYN, geboren te Ettelgem op 6 februari 1897 woonde in de Pompestraat en was te jong om soldaat te zijn.
Door het horen van de vele onheilsberichten toen de Duitsers België binnenvielen was Richard, en vele jongelingen, bang om door de Duitsers gevangen genomen te worden. Hij en nog enkele dorpsgenoten vluchten naar het verre Frankrijk.
De accordeonfabriek te Lichtervelde, waar Richard zijn accordeon kocht werd in 1915 door een geallieerd bombardement vernield.
Op een bericht vanuit de gemeente Coquelles uit het Departement de Calais vermelde de burgemeester dat Richard Callemeyn er als soldaat werkte bij een landbouwer.
Datum 2 juli 1917.

In een brief van Richard naar huis staat vermeld:

Het Front, 1 augustus 1917
Beminde moeder, broeder en zusters,
Op de derden jaargang van den oorlog kom ik U van verre een woordje te schrijven om u mijn dankverschuldigingen te laten geworden voor vroegere jaren. We moeten voortdoen met de volle hoop dat er een dag zal komen dat we ons zullen verenigen. Ik heb gedurende 2 jaar als doolaar in Frankrijk gedwaald. Maar heden ben ik onder den drapeau en ik moet mijn plicht jegens het Vaderland vervullen tegen die Duitsche barbaren. Dag en nacht zijn hier geluk, rust, noch welstand bestaat niet meer. Sedert maanden zijn er geen reposdagen, maar strooi of planken om wat rust te nemen. Maar toch met moed ga ik er heen om de verlossing te bekomen uit de handen van die Duitsche wreedheden.
Ik eindig met een verscheurd hart. Ik wens U allen geluk en ik hoop, in geval van een ongeluk dat mij kan overkomen door de vijand, mijn brief zal bewaard worden.
Van uw genegen zoon en broeder,
Getekend Richard Callemeyn.

Zijn laatste brief dateert van augustus 1918 bij zijn verlof vanuit Breda.
Richard trad in het leger in 1916, was soldaat tweede klas in de 1 Cie bij het Regiment Grenadiers.
Het grote offensief, wat later het bevrijdingsoffensief bleek te zijn, werd op gang getrokken op het einde van september 1918.
Op zondag 29 september 1918 veranderde de regen die begon als een nazomers buitje in een regelrechte stortvlaag, die de modderpoel rond Passendale herschiep in een moordende hel.
Tijdens de stormloop door de Grenadiers om Passendale te bevrijden, werd Richard Callemeyn getroffen door een kogel in de bil en bloedde dood.
In zijn laatste ogenblikken werd hij bijgestaan door een dorpsgenoot. De opmars werd verder gezet en uiteindelijk werd Passendale bevrijd in het vooruitzicht van het einde van de oorlog.
Richard heeft zijn route naar Passchendaele niet kunnen afwerken, helaas.
Richard Callemeyn werd na de oorlog overgebracht naar Ettelgem waar hij nu nog altijd zijn rustplaats heeft.
De accordeon van Richard wordt door de familie nog altijd bewaard.

Dirk Jonckheere